

Gärdets förskolor

Tjänsteutlåtande

Dnr: 2015-733-1.2.1.
Sid 1 (26)

Handläggare
Jessika von Malmberg
Telefon:
08-508 108 50

Till
Gärdets förskolor

Verksamhetsberättelse VB 2015 för Gärdets förskolor

Gärdets förskolor

Sammanfattande analys

Gärdets förskolor är en kommunal enhet som omfattar åtta förskolor, belägna på övre och nedre Gärdet. Enheten bedriver förskoleverksamhet för barn i åldrarna 1-5 år, företrädesvis boende inom Östermalms stadsdelsförvaltning, vars föräldrar/vårdnadshavare förvärvsarbetar, studerar, är arbetslösa och aktivt söker arbete eller till följd av barns egna behov av stöd. Samt allmän förskola för barn 3-5 år.

Antal inskrivna barn ca 390 mot 415 under vårterminen på grund av färre barn i kön i området där förskolorna ligger.

Ledningen bestod i början av året av en förskolechef och två biträdande förskolechefer, i juni gick den ena biträdande chefen i pension. På grund av den osäkra ekonomiska situation som rådde innan sommaren har vi avvaktat med nyrekrytering.

En förskola har under läsåret påbörjat en förändringsprocess där vi ska gå från att ha åldersblandade avdelningar med 1-5 åringar tillsammans, till tre avdelningar där barnen möter en miljö och ett material som är mer åldersanpassat, samt arbetar mer med projektarbete, pedagogisk dokumentation och den pedagogiska miljön. Genom att åldersanpassa miljön och materialet i ett projektinriktat arbetssätt ökar vi barnens tilltro till sin egen förmåga. Barnen får i större utsträckning befinna sig i samma lärande-situation flera gånger under dagen. De får öva, pröva, minnas och återuppleva kunskap. De får använda sig av tidigare erfarenheter och skapa sig nya erfarenheter. Vi tänker att vi genom denna förändring kan lyfta och synliggöra de yngre barnen mer och även utmana de äldre barnens lärande i större utsträckning.

Utifrån resultatet av enhetens uppföljning och utvärdering av vad som hittills gjorts vad gäller verksamhetsplanens åtaganden anser vi att vi kommer att nå de förväntade resultaten. Den pedagogiska verksamheten följs upp systematiskt och utvecklas ständigt för att nå våra mål som bidrar till barns utveckling, lärande och delaktighet.

Dokumentation av barnens förändrade kunnande kring språk och matematik

Modersmål och hur vi systematiskt arbetar med det

Hur vi baserar vårt arbete på vetenskapliga teorier och aktuell forskning

interkulturalitet och normkritik, vad innebär det för oss på våra förskolor och enligt våra styrdokument.

Dessa områden har vi fokuserat extra på när vi utvecklat vårt innehåll och pedagogiska miljöer för att stödja barnens utveckling och lärande, med tyngdpunkt på dokumentation av barnens förändrade kunnande och vetenskapliga teorier och forskning.

I våra interna nätverk har vi haft extern kompetens, licentiat vid Stockholms universitet, Emelie Westberg Bernemyr, som har lett, handledt och föreläst kring pedagogisk dokumentation med teorier och forsknings som utgångspunkt för att skapa och utveckla en gemensam reflektionskultur och fördjupning av arbetet. Vi har fått syn på fler arbetssätt för att se, upptäcka och få syn på barns lärande, strategier och olika tillvägagångssätt. Det har lett till att alla barn har större tillgång till ateljé och bygg- och konstruktionsverksamhet. Vidare har vi sett att dessa verksamheter har utvecklats i tillgänglighet, mångfald och innehåll. Genom att göra barnens intressen viktiga i projekten har det lett till utveckling av b.la. barnens språkliga och matematiska kunnande samt av de pedagogiska miljöerna.

Resultatet av föräldrarnas nöjdhet i föräldraundersökningen är överlag god men varierar mellan adresserna. Vi behöver ta del av varandras goda exempel i hur vi kommunicerar med föräldrar/vårdnadshavare för att få en jämnare nöjdhet inom enheten. Det är en anledning till att vi har satsat på utbildning i det kommunikativa ledarskapet för förskolornas platsansvariga förskollärare.

Ledningen har formulerat enhetens operativa vision kopplad till läroplanen (lpfö-98) och utvecklingsområden med mätetal för uppföljning.

- Utforskande, tillåtande och kreativa lärmiljöer

Förväntat resultat:

100 % av barngrupperna har tillgång till ateljé och bygg- och konstruktion hela dagen

90 % av föräldrarna upplever att den pedagogiska miljön uppmuntrar till lek, utveckling och lärande

- Gemensamma verktyg och former för systematisk kvalitetsarbete.

Förväntat resultat:

100 % av arbetslagen använder de gemensamma underlagen för observation och reflektion

80 % av föräldrarna anser att deras barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs

- Gemensam syn kring värdegrund, kunskap och lärande

Förväntat resultat:

Enheten har formulerat en gemensam värdegrund

95 % av föräldrarna upplever att deras barn blir bemötta på ett respektfullt sätt.

- Vi ser oss som en enhet där vi delar med oss av, och får del av varandras kunskaper, erfarenheter och goda exempel. Enhetens organisation stödjer delaktighet och eget ansvar.

Förväntat resultat:

100 % av alla tillsvidareanställda och heltidsarbetande förskollärare och barnskötare ingår i enhetens nätverk

Aktivt medskaparindex 82 i medarbetarenkäten

Kompetensutveckling för förskollärare och barnskötare utifrån vår operativa vision och utvecklingsområden. Föreläsning med Emelie Westberg Bernemyr "Pedagogisk dokumentation som motor..." Enhetens medarbetare har på en av våra studiedagar i maj arbetat fram vår värdegrund. Dagen gav en känsla av gemenskap och engagemang när vi tillsammans tog fram och fördjupade oss i de värdeord som är viktiga för vår enhet och vad de betyder för oss i vårt arbete. Vi lyssnade även till en föreläsning av Skolverket "ett forskningsbaserat arbetssätt i praktiken" kring vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla förskollärare deltog i minst två föreläsningar under förskolesummit 2015, kopplade till enhetens utvecklingsområden. Summiten syftade till att stärka relationen mellan teori och praktik för att lyfta fram förskollärarens professionalitet.

Enhetens miljöombud deltar i den utbildning som stadsdelen samordnar kring kemikaliesmart förskola. Vi ser att det är ett bra initiativ för vårt fortsatta arbete att göra våra förskolor kemikaliesmarta. Förskolorna har påbörjat genomgång och utsortering av gammal elektronisk utrustning, vissa plastleksaker och icke leksaker. Kockarna deltar i motsvarande utbildning för

klimateffekt. Tillsammans har vi påbörjat arbetet med att uppnå nivå 1 enligt Handlingsplan för kemikaliesmart förskola.

Enheten har skapat en egen grupp för förskolornas kulturombud som har formulerat syfte, arbetssätt och aktivitetsplan kring kulturuppdraget på våra förskolor, för likvärdiga kulturupplevelser av, med och för alla barn på våra förskolor.

Administrativa uppgifter

Verksamhetens chefs namn

Jessika von Malmborg

Direkttelefonnummer till verksamheten och chefen

076-12 10 850

E-postadress till verksamheten och till chefen

jessika.von.malmborg@stockholm.se

Postadress och besöksadress

Förskolan Skeppet

Skeppargatan 73

115 30 Stockholm.

Organisations- och ledningsstruktur

Antal inskrivna barn: 392

Andel barn med annat modersmål än svenska: 13,6 %

Antal anställda: 80

Andel förskollärare: 38 %

Andel medarbetare med annat modersmål än svenska: 25 %

Enhetens ledning består av förskolechef och biträdande förskolechef. I staben ingår även en barnskötare med administrativa uppgifter.

Interna mötesformer

APT, Hela enheten möts en gång i månaden. Indelning i mindre grupper kan ske, tvärgrupper alt. förskolevis. Ekonomi, arbetsmiljö, ansvarsområden, rutiner, kalendarier, gemensamma beslut, miljöarbete, likabehandlingsplan mm. Information, diskussion och beslut kring olika verksamhetsfrågor inom förskolan/enheten.

Samverkan, Fackliga företrädare och ledningen. Information, diskussion och beslut kring olika verksamhetsfrågor inom enheten. Koppling till APT.

Gärdesgruppen, Ledningens forum för övergripande frågor mellan förskolan och ledningen. Driva, följa upp och utvärdera verksamheten på enhetsnivå. Platsansvarig representerar sin förskola och ansvarar för att delge information mellan Gärdesgruppen och förskolan.

Förskollärarmöte, En ansvarig förskollärare per avdelning möts två tillfällen per månad. Mötet syfte: Platsansvarig förmedlar innehållet i Gärdesgruppen, planera och följa upp pedagogiskt forum.

Pedagogiskt forum

Beroende på innehåll, möts hela förskolan, avdelningarna eller tvärgrupper, för uppföljning och planering av arbetet. Syfte: planera, strukturera, organisera och skapa strategier för pedagogisk utveckling utifrån den pedagogiska året.

Nätverk

Ett pedagogiskt nätverk, där enhetens pedagoger möts i tvärgrupper vid 3 tillfällen varje termin för reflektion och pedagogisk utveckling.

Brukare/Kunder/Klienter

Enligt förskoleundersökningen anser 91% av föräldrar/vårdnadshavare att de som helhet är nöjda med sitt barns förskola, det är en ökning från 87 % 2014 och 79 % 2013.

93 % anser att de fått information om förskolans mål och arbetssätt, det är en ökning från 87 % 2014 och 71 % 2013. Förskollärarna och barnskötarna har i större utsträckning informerat om och kopplat verksamheten för barnen till förskolans mål och arbetssätt än tidigare. De har även varit tydligare med att beskrivit syftet med vad, hur och varför de gör som de gör tillsammans med barnen.

80 % känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten. Det är en ökning från 78 % 2014 och 74 % 2013. Det är vår bedömning att det är ett gott resultat. Samtidigt vill vi fortsätta att välkomna föräldrars/vårdnadshavares tankar och synpunkter i olika sammanhang.

En förskola har ett lågt resultat i förskoleundersökningen. Det beror till stor del på personalomsättning och otydlighet i kommunikationen och det skapar en oro i föräldragruppen. Under hösten har vi arbetat med personalgruppen för att öka samarbetet och kommunikationen både internt och externt. Återkopplingen från personal och föräldrar är att det har blivit bättre, ökad trivsel och bättre kommunikation.

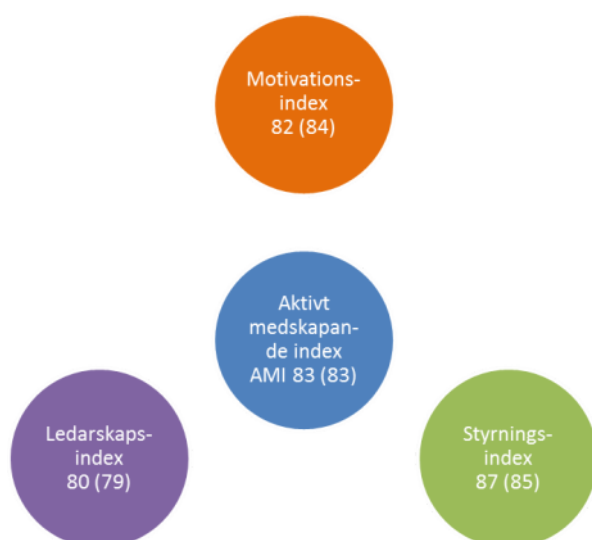
Trenden sedan 2013 är att resultaten stadigt gått upp och vår bedömning är kommunikationen och förhållningssättet till föräldrarna har varit avgörande. Veckobreven har spelat en viktig roll för föräldrar/vårdnadshavare för att få information, känna sig delaktiga och föra samtal tillsammans med barnen, om det pågående arbetet på förskolan.

Chef- och ledarskap

Ledarskapsidé

- Mål och budskap – skollag, läroplan är kopplat till enhetens och förskolornas utvecklingsområden.
- Tydlighet och förväntningar – ömsesidigt höga förväntningar på chef och medarbetare. Det finns tydlighet och utrymme för reflektion och varje medarbetares egna ansvar.
- Återkoppling – ger förutsättning för utveckling. Skriftligt och muntligt till arbetsgruppen och individen. Skapa en kultur där kollegor är viktiga för varandra i den dagliga återkopplingen.
- En närvarande och coachande chef, Lyssnar och ställer frågor, uppmärksammar och ger återkoppling på medarbetarnas arbete och förhållningssätt. Medarbetarna får själva komma fram till lösning på problem, ger utrymme för eget ansvar. Skapa forum för möten.
- Dialog och delaktighet – Dialog breddar perspektiv och skapar insikter som i sin tur kan ge upphov till nya tankar och sätt att agera. Genom att informera, skapa utrymme för reflektion och involvera medarbetarna verksamhetsutvecklingen skapas delaktighet. Ömsesidighet
- Öppenhet och respekt – Ett klimat präglad av öppenhet och ömsesidig respekt och förmåga att lyssna på varandra. Ett gott ledarskap är beroende av och i relation med medarbetarna.

Medarbetare

Enheten har ett gott resultat i medarbetarenkäten med ett AMI (Aktivt medskaparindex) på 83. Medarbetarna anser att deras arbete är viktigt, att de känner sig delaktiga och har en bra arbetssituation som de kan påverka. Medarbetarenkäten lyfts på enhetens gemensamma APT. Varje förskola tar sedan fram sina egna utvecklingsområden. Detta följs sedan upp under våren.

Dessa utvecklingsområden har vi identifierat och analyserat utifrån arbetslagens självvärderingar av kvalitetsindikatorn, förskoleundersökningen och utbildningsförvaltningens förskoleinspektion. Utifrån detta och enhetens operativa vision har vi planerat för kompetensutvecklingen för medarbetarna.

- *Likvärdiga pedagogiska miljöer inom enheten som stödjer barnens utveckling och lärande.*
- *Gemensam syn kring kunskap och lärande, baserad på vetenskapliga teorier och forskning*
- *Gemensamma verktyg och former för systematiskt kvalitetsarbete*
- *Utveckla arbetet med att synliggöra barnens utveckling och lärande, samt kommunicera detta till föräldrarna.*

Under året har alla förskollärare och barnskötare fått kompetensutveckling i form av nätverk inom enheten. Syftet har varit att skapa en reflektionskultur, att se och upptäcka och få syn på barns lärande, strategier och olika tillvägagångssätt. Workshops där vi har tränat på att reflektera utifrån en bild/filmsekvens från ateljéverksamhet och bygg- och konstruktion. Genomgång och förståelse för kunskapsapparaten, utifrån olika teorier. Förskollärarens och barnskötarens olika roller och ansvar har förtydligats.

En av enhetens studiedagar ägnades åt att ta fram och formulera vår gemensamma värdegrund, samt föreläsning av Jonas Andersson Skolverket "Ett forsknings arbetssätt i praktiken, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet".

Utbildning för alla platsansvariga i det kommunikativa ledarskapet.

En föreläsning för enhetens förskollärare och barnskötare "pedagogisk dokumentation som motor..."

Alla förskollärare har deltagit under en halv- eller hel dag med föreläsningar vid förskolesummit 2015. Återkopplingen gav att alla blev inspirerade och fler vill arbeta vidare med naturvetenskap och hållbarhetsfrågor utifrån barns utforskande.

Östermalms gemensamma föreläsning "Kvinnor, män och alla vi andra" som tar upp de normer, programmering och värderingar som styr våra liv.

Två arbetslag har fått utbildning i ABC i förskolan. ABC programmet är utvecklat av Statens folkhälsoinstitut och syftar till att stärka relationen mellan barn och vuxna. Innehållet utgår från forskning kring föräldraskap och barns utveckling, samt FN's barnkonvention.

Nio personer har gått utbildning i TAKK (Tecken som kompletterande kommunikation)

Tre pedagoger har deltagit i projekt med Martin Forster och fått handledning av psykologstudenter.

Tre förskollärare har gått handledarutbildning för att ha behörighet att ta emot VFU-studenter.

Två kockar och enhetens tre miljöombud har genom förvaltningen fått utbildning i klimatsmart förskola.

Utbildning i hjärt- lungräddning och barnolycksfall för ca 20 personer under vår- och hösttermin. Varje person ska uppdatera sina kunskaper minst var tredje år.

Värdegrund

Gärdets förskolors värdegrund

En positiv människosyn med fokus på barnens individuella och gemensamma behov och utveckling i det livslånga lärandet.

Respekt - innebär att vi värdesätter mångfald och varandras olikheter.

Därför ser vi varandra som en tillgång och lyssnar på dem vi möter och är öppna för att lära av varandra.

Trygghet - innebär att möta meningsfulla sammanhang där man blir sedd, hörd och känner tillit till varandra och sin egen förmåga.

Därför skapar vi mötesplatser där vi är tydliga i förväntningar, struktur och rutiner och har en vänlig, rak och ärlig kommunikation.

Glädje - innebär att det är positivt att komma till förskolan och att lärandet är inspirerande och lustfyllt.

Därför möter vi varandra på ett respektfullt sätt och vi uppmuntra och bekräfta varandra.

Vi tar tillvara varandras intressen och erfarenheter.

Empati - innebär att ha förståelse för olikheter och visa omtanke om andra.

Därför har vi ett välkomnande bemötande och ser varje möte som unikt.

Engagemang - innebär eget ansvar, intresse, närvaro, initiativtagande och aktiv delaktighet.

Därför uppmuntrar vi och litar vi på varandra. Vi visar nyfikenhet och tar tillvara på varandras idéer och ger varandra inflytande i verksamheten.

Enhetens uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

Nämndmål:

Barn har jämlika uppväxtvillkor

Beskrivning

Socialtjänstlagen slår fast att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- och behandlingsinsatser. Barn till ensamstående föräldrar som uppbär ekonomiskt bistånd ska särskilt uppmärksammas.

Förväntat resultat

Barn och unga får sina behov tillgodosedda.

Åtagande:

Varje barns behov tillgodoses

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen är delaktiga i sina egna läroprocesser

Arbetet utgår från pedagogernas observationer och dokumentation

Arbetet utgår från de eventuella handlingsplaner som finns för enskilda barn

Analys

Pedagogerna observerar och dokumenterar regelbundet, detta är underlag för reflektion tillsammans med barnen och i arbetslagen. Handlingsplaner har upprättats tillsammans med vårdnadshavare och följs upp i samtal.

Berörda arbetslag har tagit stöd av stadsdelens specialpedagoger. Det har varit gynnsamt för att säkerställa att alla barns behov tillgodoses och är delaktiga i verksamheten.

Resurser avsätts för att säkerställa att barnens behov tillgodoses. Vi har bland annat anpassat miljöerna, utbildat och anställt extra personal

Nämndmål:

Förskola, skola och socialtjänst samverkar**Beskrivning**

En god skolgång utgör en av de främsta skyddsfaktorerna för barn och unga som riskerar att fara illa. Förebyggande arbete och tidiga insatser ska prioriteras. Barn och personal i förskola ska känna till barnets rättigheter enligt Barnkonventionen och vart de kan vända sig när rättigheter inte tillgodoses. Samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst ska vara välfungerande.

Förväntat resultat

Breddad samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst bidrar till att barn och unga får sina behov tillgodosedda.

Åtagande:

Enheten samarbetar med socialtjänsten

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla medarbetare känner till och arbetar med barns rättigheter enligt Barnkonventionen

Alla medarbetare vet vart de ska vända sig när barns rättigheter inte tillgodoses

Analys

Pedagogerna följer stadsdelens och enhetens rutiner vid samarbete med socialtjänsten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Barnskydds ronderna är genomförda på samtliga förskolor under majmånad och eventuella brister är åtgärdade. Dessa ronder följdes upp i oktober/november.					
Andel förskollärare av antal anställda	36,25 %	37,93 %	35 %	39 %	2015
Analys Vi har fyra föräldralediga förskollärare och under deras ledighet har det varit svårt att få in förskollärare som ersätter dem. På de tjänster vi utannonserar får vi ett fåtal behöriga som söker. Personer som har påbörjat utbildning till förskollärare och gör sin VFU hos oss har vi ett gott samarbete med för framtida arbete. Vi uppmuntrar befintliga barnskötare inom enheten att vidareutbilda sig till förskollärare.					
Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	0 %		0 %	fastställs 2015	2015
Analys Enheten har ingen pedagog med formell utbildning kring genus och normkritik. Fler förskollärare har det som en del i sin förskollärarutbildning. Ledningen och tre pedagoger har deltagit i föreläsningar i ämnet under hösten.					
Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %		0 %	0 %	2015
Analys En förskola har 25 % förskollärare och rekrytering av ytterligare förskollärare pågår.					
Andel nöjda föräldrar		87 %	87 %	85 %	2015
Antal barn per grupp	16,3 barn/avd.	16,5 barn/avd.	16,5	16	2015
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st	4,95 st	4,9	4,9	2015
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"		3,22	3,7	3,7	2015

Nämndmål:

Förskolorna samverkar med föräldrar och med grundskolan

Beskrivning

Föräldrarna ges möjlighet till inflytande i olika former i syfte att samverka kring sitt barns

allsidiga utveckling. Stadens rutiner för övergång mellan förskola och skola skapar en gemensam grundsyn och förutsättningar för barns livslånga lärande.

Förväntat resultat

Resultatet för samverkan med hemmet mäts med indikatorn andel nöjda föräldrar.

Åtagande:

Barnens övergång mellan förskolan och skolan sker i samarbete med föräldrar/vårdnadshavare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Kriterier:

Barnens styrkor, förmågor och behov har blivit synliggjorda
Barn och föräldrar/vårdnadshavare är delaktiga i övergången till skolan
Förskolans arbetssätt kring barnen har lyfts fram till skolan

Analys

Pedagogerna har i utvecklingssamtal och avslutningssamtal lyft fram barnens styrkor, förmågor och behov till föräldrarna inför övergången till skolan. Barnen har besökt skolorna i närområdet tillsammans med pedagoger. Samarbetet med skolorna kan utvecklas, samtidigt upplever vi att det finns ett begränsat intresse från skolorna till detta.

Hur föräldrarna ser på övergången till skolan och hur de tycker att det har fungerat vet vi inte. Det är svårt för förskolan att följa upp det när barnen har lämnat förskolan, det är skolan som kan ställa den frågan. Utifrån den frågan skulle de olika skolformerna kunna mötas för att utveckla samarbetet.

Åtagande:

Föräldrar/Vårdnadshavare har delaktighet och inflytande i förskolans verksamhet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Föräldrar/Vårdnadshavare uttrycker att de känner sig nöjda
Föräldrar/Vårdnadshavare har regelbunden dialog med förskolan om det egna barnets utveckling, lärande och välbefinnande
Föräldrar/Vårdnadshavare har kännedom om verksamheten, dess mål, innehåll och syfte
Föräldrar/Vårdnadshavare kommer med tankar, synpunkter och frågor till förskolan

Analys

Inom enheten är 84 % av vårdnadshavarna nöjda med sina möjligheter till inflytande och delaktighet i verksamheten. Det finns en variation mellan förskolorna, det högsta resultatet är 97 % nöjdhet och det lägsta 50 %. Detta är något som enhetens ledningssystem tittar på för att

se vilka goda exempel vi kan dra lärdom av. På förskoleråden har vi tagit upp detta på vissa förskolor och i de allra flest fall handlar det om kommunikation, där förskolan tar ansvar för att den är vänlig, ärlig och inlyssnande, då upplever vårdnadshavare att de har möjlighet till inflytande och delaktighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Barn i behov av särskilt stöd	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förskollärare och arbetslag har tillsammans med föräldrar har samtal och upprättat eller följt upp handlingsplanen som syftar till att stödja barnet i dess utveckling och lärande. För de arbetslag som behöver extra stöd för att på bästa sätt stödja barnens utveckling och lärande har tid avsatts för handledning av specialpedagog.			

Nämndmål:

Varje barn utvecklar sina språkliga, kommunikativa och matematiska förmågor och kunskaper

Beskrivning

Arbetet med språkutveckling och matematik är prioriterade områden där arbetet i förskolan fördjupas för att lägga en god grund för framtidens skolelever. Det är viktigt att de pedagogiska miljöerna utvecklas.

Förväntat resultat

Resultatet på barns språkliga, kommunikativa och matematiska utveckling samt på pedagogisk miljö och material uppgår till nivå fyra i stadens kvalitetsindikator. Förskoleundersökningens resultat för index Utveckling och lärande uppgår till 86.

Åtagande:

Barnen har tillgång till kreativa och utvecklande pedagogiska miljöer för undersökande, samspel och lek

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn använder miljö och material i lek och utforskande.
Barnens intressen och projektarbeten är synliga i miljön.
Materialet är tillgängligt för barnen.
Barnen har olika mötesplatser

Analys

Arbetet med att fortsätta utveckla de pedagogiska miljöerna inomhus pågår i arbetslagen och i enhetens nätverk. Det har skett en utveckling på alla förskolor, alla barn har tillgång till ateljéer och bygg- och konstruktion. Nästa steg är att även inkludera utemiljöerna på våra förskolegårdar i detta arbete

Åtagande:

Barnen utvecklar sina språk och kommunikativa förmågor

Uppfylls helt

Förväntat resultat**Kriterier:**

Barnen kommunicerar och för dialog med andra barn och vuxna

Barnen uttrycker idéer, känslor, åsikter, kan förhandla och argumentera

Barnen prövar, upptäcker och förstår nya ord och begrepp i sitt undersökande av omvärlden

Analys

Det är ett mer medvetet arbetssätt i alla arbetslag att arbeta med barnen i mindre grupper för att skapa utrymme för samtal och lyssnande mellan barn - barn och barn - vuxen.

Dokumentationen visar att meningsfulla sammanhang och mötesplatser har gett ökad kommunikation och samspel mellan barnen och att språkutveckling finns i alla sammanhang och miljöer. Vi arbetar för att de språkliga utmaningarna ska finnas på fler platser och sammanhang på förskolan.

Enhetens läsombud sprider den kunskap de fått från den lässatsning de deltagit i som stadsdelen samordnat och böcker och läsning har fått en större plats i verksamheten. Barnen har också blivit mer delaktiga i val av böcker och olika böcker finns med i barnens olika projekt. Vi kan i större utsträckning arbeta med att stödja barnens modersmål.

88 % av vårdnadshavarna är upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk, mot 83 % 2014. Spridning mellan förskolorna 74-100 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kvalitetsindikator	2015-01-01	2015-11-30	
Analys Kvalitetsindikatorn är ett självvärderingsinstrument och görs av arbetslagen under höstterminen och ligger till grund för utvärdering av hur arbetslaget har arbetat för att stödja barnens utveckling och lärande enligt läroplanens målområden.			

Åtagande:

Barnen utvecklar sitt matematiska, tekniska och naturvetenskapliga tänkande

Uppfylls helt

Förväntat resultat**Kriterier:**

Barnen har förståelse för mängd, antal, volym och vikt, gör jämförelser, sorterar och kategoriserar

Barnen använder sig av matematik, teknik och naturvetenskap för att lösa problem, föra resonemang och undersöka sin närmiljö

Barnen experimenterar, vågar chansa, ställer hypoteser och drar slutsatser i sitt matematiska och naturvetenskapliga undersökande.

Analys

De pedagogiska miljöerna ger fler matematiska utmaningar för barnen. Den pedagogiska dokumentationen ligger till grund för att synliggöra barnens matematiska, tekniska och naturvetenskapliga undersökande och förändrade kunnande.

87 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande, mot 81 % 2014. Spridning mellan förskolorna 70-100 %.

86 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen, mot 85 % 2014. Spridning mellan förskolorna 67-100 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ De pedagogiska miljöerna utvecklas enligt kvalitetsindikatorns områden	2015-01-01	2015-12-31	
Analys I enlighet med enhetens vision om likvärdiga förskolor, där alla barn har tillgång till ateljéer och bygg och konstruktion har medel har avsatts för att göra förbättringar i miljöerna. Det har även anpassats och blivit mer tillgängligt för barnen att nå själva samt att det finns material som är avsett för respektive ålder och intresse.			

Nämndmål:

Varje barn utvecklas utifrån sina intressen och förmågor

Beskrivning

Som en del av demokratiuppdraget arbetar förskolan aktivt med antirasism, normkritik och jämställdhet inom alla delar av verksamheten. Varje barn breddar sina intressen och utvidgar sina möjligheter att utvecklas och lära på alla områden, oavsett kön.

Förväntat resultat

Förskoleundersökningens resultat för index Normer och värden uppgår till 92.

Åtagande:

Barnen har inflytande över sina lärprocesser och sin dag på förskolan

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnens tankar, idéer och erfarenheter synliggörs och används i projekt och aktiviteter
Alla barn är inkluderade i olika lärprocesser

Analys

Barnen är delaktiga i reflektionen och påverkar riktning och innehåll i projekt.

Barnens tankar, idéer och erfarenheter synliggörs och används i projekt och aktiviteter
Alla barn är inkluderade i olika lärprocesser

80 % av vårdnadshavarna upplever att deras barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp, mot 78 % 2014. Det är en spridning mellan förskolorna från 50 till 100 %.

Åtagande:

Barnen har tilltro till sina förmågor och förståelse för sin omvärld

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Barnen har en positiv bild av sig själva, ser sig själv och andra som lärande individer

Barn lyssnar på varandra, förhandlar och kompromissar och löser konflikter utan våld

Barnen lever sig in i andra människors situation samt visar vilja att hjälpa andra

Analys

Pedagogernas observationer och samtal med barnen visar att barnen har en positiv bild av sig själva, ser sig själva och andra som lärande individer.

Barn lyssnar på varandra, förhandlar och kompromissar och löser konflikter utan våld

Barnen lever sig in i andra människors situation samt visar vilja att hjälpa andra

91 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor, mot 89 % 2014. Spridning mellan förskolorna 79-100 %.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

Nämndmål:

Alla barn har lika möjligheter i förskolan

Beskrivning

I vårt mångkulturella samhälle fyller det svenska språket en viktig sammanhållande funktion och litteraturen har en given plats i förskolan. Genom en strukturerad samverkan mellan förskolan och kulturlivet finns en unik möjlighet att säkra barns rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Varje barn är inkluderat och erbjuds förutsättningar att bli medborgare som bidrar till att utveckla det framtida samhället. Ett utvecklingsområde är arbetet med flerspråkiga barn och interkulturellt arbete.

Förväntat resultat

Förskoleundersökningens resultat för index Inflytande och delaktighet uppgår till 89.

Åtagande:

Barnen har lika rättigheter och möjligheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen lever sig in i andra människors situation samt visar vilja att hjälpa andra

Barnen visar förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman

och livsfrågor i vardagen

Barnen visar förståelse för att alla människor har lika värde

Varje barn får sina behov respekterade, tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde.

Analys

Arbetet med likabehandlingsplanen genom bla kartläggning och samtal med barnen pågår konstant. Samtliga förskolor har skrivit sin likabehandlingsplan i juni.

Pedagogernas observationer och samtal med barnen visar att barnen lever sig in i andra människors situation samt visar vilja att hjälpa andra

Barnen visar förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen

Barnen visar förståelse för att alla människor har lika värde

Varje barn får sina behov respekterade, tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde.

93 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn uppmuntras till att ta eget initiativ och ansvar, mot 89 % 2014. Spridning mellan förskolorna 86-100 %.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	12,5 %	20 %	12 %	55%	2015
Elanvändning per kvadratmeter				32 kWh	2015

Nämndmål:

Verksamheterna är miljösmarta

Beskrivning

Nämnden bidrar till en hållbar livsmiljö genom att minska miljöpåverkan från sina egna verksamheter och verka för att stadsmiljön utvecklas på ett hållbart sätt. Stadens miljöprogram och kemikalieplan följs, liksom nämndens policy för resor i tjänsten.

Förväntat resultat

Minskad negativ miljöpåverkan, ökad klimatanpassning och fler grönskande utomhusmiljöer. Stadsmiljön utvecklas på ett hållbart sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Enheterna ska gå igenom miljöplanen och rapportera avvikelser i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Enhetens ledning har gått igenom miljöplanen och kommit fram till att enheten som helhet i stora delar arbetar utifrån miljöplanens övergripande mål miljöombuden på varje förskola har varit involverade i detta. Arbetet kommer att fortsätta under 2016			

Åtagande:

Barn och vuxna har ett miljömedvetet och klimatsmart förhållningssätt

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Barnen visar varsamhet för djur och natur

Källsortering på varje förskola

Analys

Utifrån kemikaliecentrums information kring kemikaliesmart förskola har alla förskolor fortsatt arbetet med att rensa bland leksaker, annat material och inköp av t.ex. kemtekniska produkter.

Alla förskolor källsorterar i någon form, kan utvecklas mer på en del förskolor, för att till större del inkludera barnens delaktighet,

Vi arbetar med hållbar utveckling i ett vidare perspektiv. Detta genom att inkludera vårt likabehandlings- och värdegrundsarbetet i arbetet med klimatsmarta förhållningssätt.

Förskolorna fortsätter att inkludera det miljömedvetna arbetet i de pågående projekten som barnen är delaktiga i.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljöombud	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Enheten har tre miljöombud som deltar i stadsdelens träffar kring kemikaliesmart förskola. De har i sin tur träffat en representant från varje förskola och gjort en plan för genomgång och utsortering av gammal elektronik, plastleksaker och icke leksaker. Det gjordes en gemensam hämtning av miljöfarligt avfall, färgrester mm, under våren på alla förskolor.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	54,58 %	46,6 %	54 %	25 %	VB 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Ledningen och miljöombud har varit på utbildning som syftar till att ge kunskap om kemiska risker i förskolemiljön och vilka åtgärder som kan genomföras för att skapa kemikaliesmarta förskolor på Östermalm. En redovisning av utbildningen och plan för enhetens arbete gjordes på miljögruppens möte samt till alla medarbetare på APT. Enheten uppfyller till största del nivå 1 i "vägledning för kemikaliesmart förskola".			

Nämndmål:

En hållbar och giftfri livsmiljö värnas och utvecklas

Beskrivning

Intensifiera arbetet med att kartlägga och ta bort gifter. Andelen ekologisk mat i verksamheterna ska öka. Stadens miljöplan och kemikalieplan följs.

Förväntat resultat

Ökad andel ekologiska livsmedel, minskad användning och exponering av skadliga kemikalier.

Åtagande:

En hållbar och kemikaliesmart livsmiljö värnas och utvecklas

Uppfylls helt

Förväntat resultat

50 % ekologisk/kravmärkt kost

Ökad andel miljövänliga produkter

Analys

54,3 % av enhetens inköp av livsmedel är ekologiska/kravmärkta. Kockarna inom enheten har träffats och arbetat fram en arbetsplan för köken och enats om ett basutbud för den ekologiska kosten som alltid ska köpas. Samt för vilka varor som köpps in efter säsong.

När vi gör inköp av förbrukningsmaterial köper vi i första hand miljövänliga och miljömärkta produkter.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	0 st		0 st	500 st	VB 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Nämndmål:

Alla chefer och medarbetare tar ansvar och vidtar åtgärder för att ha budget i balans.

Beskrivning

Genom att både chefer och medarbetare är delaktiga i planering och uppföljning säkerställs en tydlig och kreativ styrning av verksamhet och ekonomi. Personal uppmuntras till att finna kostnadseffektiva lösningar.

Förväntat resultat

Budget i balans på alla enheter

Åtagande:

Vi bedriver ett kostnadseffektivt budgetarbete

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Budget i balans

Analys

Prognosen för höstterminen var att vi totalt kommer ha drygt 20 färre barn än vad vi kan ta emot på våra förskolor. Det skulle ha inneburit en minskning av intäkter på drygt 600 000. Resultatet blev att vi fick fler barn än prognosen samtidigt som personalresurserna stämde överens med antal barn.

Vi har investerat i våra lokaler och utemiljöer för att få likvärdiga förskolor med utforskande och kreativa lärmiljöer. Vi har även sett över arbetsmiljön för att få en bättre ljudmiljö och beställt ljuddämpande bord och anslagstavlor till förskolor där det har saknats.

Ledningen bestod under första halvåret av en förskolechef och två biträdande förskolechefer, under andra halvåret har vi en biträdande förskolechef. Vi har avvaktat att rekrytera pga osäkerhet i ekonomin.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

Nämndmål:

Verksamheterna är fria från diskriminering.

Beskrivning

Arbetet mot diskriminering tydliggörs och intensifieras. Jämställdhetsplan och likabehandlingsplaner är kända av alla och efterlevs i verksamheterna.

Förväntat resultat

Inga klagomål och synpunkter gällande diskriminering.

Åtagande:

Barnen har lika rättigheter och möjligheter

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen lever sig in i andra människors situation samt visar vilja att hjälpa andra
Barnen visar förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen
Barnen visar förståelse för att alla människor har lika värde
Varje barn får sina behov respekterade, tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde.

Analys

91 % av vårdnadshavarna upplever att barnen ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Spridning mellan förskolorna 69-100 %.

Vi arbetar med hållbar utveckling i ett vidare perspektiv. Vi återkommer dagligen till vår värdegrund och likabehandling tillsammans med barnen, hur man är mot varandra och hur jag själv och andra uppfattar olika situationer och omvärlden. I dokumentationen ser vi att barnen är uppmärksamma på varandra och lever sig i andras situation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Gemensam värdegrund och likabehandlingsplan	2015-02-02	2015-06-30	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Under våren har förskollärarna och barnskötarna arbetat med likabehandlingsplanen i de intrerna nätverken och alla förskolor har skrivit sin likabehandlingsplan i maj. All personal har tillsammans arbetat fram en gemensam värdegrund för enheten.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Sjukfrånvaro	7,3 %	7,3 %	7 %	4,4 %	VB 2015
Analys Sjukfrånvaron dag 1-14 har minskat med 1,45 %-enheter mot samma tid 2014. Dag 181-366 har minskat med 0,4 %-enheter mot samma tid 2014. Dag 15-180 har ökat med 1,48 %-enheter mot samma tid 2014. Samarbete med personlaavdelningen och företagshälsovården pågår.					
Sjukfrånvaro dag 1-14	2,6 %		2,6 %	tas fram av nämnden	VB 2015
Analys Sjukfrånvaron dag 1-14 har minskat med 1,45 %-enheter mot samma tid 2014					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Vi är medvetna om att det finns stadsgemensamma metoder för rekrytering, vi har inte använt oss av den tjänsten. Vi har annonserat i Jobb i stan för att rekrytera förskollärare och barnskötare.			
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
Analys En barnskötare i enheten vidareutbildar sig till förskollärare, en medarbetare utbildar sig till barnskötare. Två förskollärare har gått handledarutbildning för att ta emot förskollärarstudenter. Enhetens medarbetare har gått på gemensamma föreläsningar: "Pedagogisk dokumentation som motor..." med Emilie Westberg Bernemyr, "Retoriklek" med Gunlög A Lindell och "Fem gånger mer kärlek" med Martin Forster. Samtliga förskollärare deltog i Förskolesummit 2015, ett samarbete mellan stadsdelarna och utbildningsförvaltningen i Stockholms stad och Stockholms universitet.			

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare

Beskrivning

Personal har grundutbildning och erbjuds kompetensutveckling. Heltid är norm vid tillsvidareanställning. Nämndens friskvårdspolicy, rehabiliteringsprocess och rutiner vid

sjukdom är väl kända. Samarbete sker med fackliga organisationer, företagshälsovård och försäkringskassa. Hög svarsfrekvens i medarbetarenkäten. Jämställdhet och mångfald eftersträvas och diskriminering motarbetas.

Förväntat resultat

Medarbetarenkäten visar att personalen känner sig motiverad och delaktig. Sjukfrånvaron är låg och förvaltningen rekryterar adekvat kompetens. Professionalitet och god kvalitet råder i verksamheterna

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla medarbetare är delaktiga i utformningen av enhetens verksamhetsplan samt i att granska och följa upp det som sker i verksamheten.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Arbetet med enhetens åtagande utgår från förskollärarnas och arbetslagens uppföljningar och utvärderingar, samt brukarundersökningen. Utifrån det underlaget har enhetens ledning och styrgrupp formulerat de pedagogiska åtagandena i verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen gick ut till alla medarbetare på remiss för att sedan förhandlas med de fackliga företrädarna. I slutet av vårterminen följde arbetslagen upp åtaganden.			
✓ Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Enheten har gått igenom och diskuterat resultatet av medarbetarenkäten. Varje förskola har tagit fram en handlingsplan för förbättringsområden.			
✓ Åtgärda arbetsplatsens generella otillgänglighet såväl fysiskt som psykiskt så att arbetsplatsen fungerar för arbetstagare med olika typer av funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	

Åtagande:

Gärdets förskolor är en bra arbetsplats

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Alla är delaktiga och motiverade att utveckla och driva verksamheten på ett professionellt sätt

Alla arbetar enligt läroplanen

Alla känner till enhetens mål och åtaganden

Alla känner till vision 2030

Analys

Medarbetarsamtal är genomförda med ett för enheten gemensamt underlag för medarbetarsamtal. Majoriteten av medarbetaren anser att de har goda möjligheter till medinflytande och att de bidrar till verksamhetens utveckling. Biträdande förskolechef arbetar, tillsammans med hälsocoacherna, med att kartlägga de hälsofrämjande arbetet för både barn och vuxna. Utgångspunkten för det arbetet är vår fysiska, psykiska och sociala hälsa. Resultatet från medarbetarenkäten visar att Aktivt medskapandeindex (AMI) på 83 (2014 - 83) Motivationsindex 82 (2014 - 84) Ledarskapsindex 80 (2014 - 79) Styrningsindex

87 (2014 - 85)

Överlag är det ett gott resultat för enheten. Det finns variation mellan förskolorna och vi kommer att använda resultatet som underlag i det hälsofrämjande arbetet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Nämndmål:

Barnperspektivet uppmärksammas alltid och de mänskliga rättigheterna respekteras

Beskrivning

Barn och ungas intressen och behov tas till vara och deras inflytande stärks. Vad som är bäst för barnen är avgörande. Verksamheterna utvecklar ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt arbetssätt.

Förväntat resultat

Barn och ungas behov har tillgodosetts.

Åtagande:

Barnperspektivet uppmärksammas i enhetens styrning

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barns uppfattningar och åsikter respekteras

Barnen utvecklar förmåga att ta ansvar och utöva inflytande i förskolan

Barnen förbereds för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle

Analys

Alla förskolor har arbetat fram sin egen likabehandlingsplan och har genom våra nätverk och veckoreflektioner i arbetslagen arbetat med att implementera vår värdegrund. Barnen delas in i mindre grupper för att skapa förutsättningar till att alla barn ska komma till tals och lyssna på varandra.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Nämndmål:

Invånarna har inflytande

Beskrivning

Den lokala demokratin stärks genom en tydlig information och brukarinflytande, t ex genom pensionärsråd, råd för funktionshinderfrågor, förtroenderåd, förskoleråd m fl. Formerna för ungdomars inflytande utreds. Öppna möten med stadsdelsnämnden och möjligheten att lämna medborgarförslag ökar möjligheten till att påverka. Alla utredningar präglas av delaktighet.

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och har haft möjlighet att påverka.

Åtagande:

Föräldrar/Vårdnadshavare har delaktighet och inflytande i verksamheten

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Föräldrar/Vårdnadshavare uttrycker att de känner sig nöjda

Föräldrar/Vårdnadshavare har regelbunden dialog med förskolan om det egna barnets utveckling, lärande och välbefinnande

Föräldrar/Vårdnadshavare har kännedom om verksamheten, dess mål, innehåll och syfte

Föräldrar/Vårdnadshavare kommer med tankar, synpunkter och frågor till förskolan

Analys

I våra olika möten och samtal med vårdnadshavarna uppfattar vi att de generellt sett är nöjda med förskolorna och känner sig delaktiga och informerade.

84 % av vårdnadshavarna upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten, mot 83 5 2014. Spridning mellan förskolorna 50-97 %.

83 % av vårdnadshavarna känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten, mot 78 % 2014. Spridning mellan förskolorna 52-100 %.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Nämndmål:

Tillgången till kulturaktiviteter är god.

Beskrivning

Boende med heldygnsomsorg, deltagare i dagliga verksamheter och besökare i öppna träfflokaler, ungdomar i fritidsverksamhet samt barn i förskolor ska få tillgång till stadens kulturutbud och i verksamheten stimuleras till eget skapande.

Förväntat resultat

Brukarna upplever ett rikt och varierat kulturutbud

Åtagande:

Barnen skapar, möter och utövar kultur

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier:

Barnen upplever professionell scenkonst minst en gång per termin

Barnen använder estetiska uttrycksformer för att söka och skapa förståelse för sin omvärld

Barnen möter olika kulturer

Barnen provar olika tekniker och material för eget skapande

Analys

Enhetens kulturombud startar terminerna med att göra en plan för kommande kulturupplevelser, av, för och med barn.

Arbetet med förskolornas pedagogiska miljöer pågår, där barnens möjligheter till olika uttryckssätt ska vara en del av vardagen.

Fler förskolor har haft bokstund kontinuerligt. Bilderbokens mångfald och möjligheter, vi har tagit inspiration ifrån tänket Högläsning- en av dagens viktigaste stund, varför?

Fler förskolor har dansat en bok ”knacka på”. Vi har läst böcker med ett barn till 15 barn. Vi har läst för olika åldrar. Vi har läst i olika rum som har tex inspirerat till att bygga en bok utifrån innehållet. En pedagog har läst en bok, den andre har observerat vad barnen har sagt och utifrån de ställt frågor och jobbat vidare med. Barn och pedagoger har kommit på egna sagor där barnen har fått delta i handlingen. En förskola har haft "Peter och vargen" som projekt där de har mött de olika djuren i sagan som olika instrument.

Alla förskolor har varit på en föreställning med klassisk musik som köpts in till enheten.

76 % av vårdnadshavarna upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan, mot 71 % 2014. Spridning mellan förskolorna 19-100 %.

91 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former, mot 82 % 2014. Spridning mellan förskolor 82-100 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kulturombud	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Enhetens kulturombud bildar en kulturgrupp som arbetar med kultur för, av och med barn. Samt formulerar enhetens ställningstagande kring bland annat gemensamma traditioner. Kulturgruppen har formulerat syfte, arbetssätt och aktivitetsplan för kulturuppdraget av, med och för barnen på Gärdets förskolor. Det har inneburit större likvärdighet mellan förskolorna.			

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Enhetens nettobudget uppgick för året till 44 415 tkr.

Resultatet för året var ett överskott om 899 mnkr, en avvikelse om 2,0 %.

Från tidigare år har enheten en resultatfond om 2 220 tkr.

Med hänsyn tagen till årets resultat har enheten 3 119 i fond till ingången av 2016

Prognosen för höstterminen var att vi totalt skulle ha drygt 20 färre barn än vi vad vi kan ta emot på våra förskolor. Resultatet blev att vi fyllde de flesta platserna och hade matchande antal personal. Vi investerat i våra lokaler och utemiljöer för att få likvärdiga förskolor med utforskande och kreativa lärmiljöer. Samt i att få kemikaliesmarta förskolor. Det kommer att fortgå 2016. Ledningen bestod under första halvåret av en förskolechef och två biträdande förskolechefer, under andra halvåret har vi en biträdande förskolechef.

Synpunkter och klagomål

Vi har fått synpunkter barns förhållningssätt mot varandra.

Vi har fått synpunkter på personalförändringar inom enheten.

Vi har fått synpunkter på medarbetarnas bemötande.

Vi har fått synpunkter på bristande information och kommunikation

Vi har även fått positiva reaktioner på medarbetarnas kompetens och förhållningssätt.

Vi har bemött synpunkterna genom e-post, telefonsamtal och personliga möten.

Vi ser positivt på att föräldrar/vårdnadshavare vänder sig både till pedagoger och ledning med sina synpunkter. Det ger oss en möjlighet att förbättra både vår verksamhet och på vilket sätt vi kommunicerar med vår omgivning.

Vi har synpunkter och klagomål som en stående punkt på agendan på våra APT.